

Synergia działań edukacyjnych i wychowawczych oraz szeroko pojęta interdyscyplinarność wspierają holistyczny rozwój uczniów. To przekonanie towarzyszyło nam podczas przygotowywania niniejszego numeru EBiŚ, w którym zgromadziliśmy materiały mające na celu dostrzeżenie i docenienie wkładu różnych „szkół edukacyjnych” w rozwój warsztatu nauczyciela.

Obserwując sposoby wykorzystania zasad logiki i arytmetyki mentalnej w pracy z dziećmi, nie mamy wątpliwości, że szachy i soroban to skuteczne narzędzia wspierające nie tylko edukację matematyczną. Przekonują nas o tym również autorzy artykułów poświęconych tym narzędziom, wskazując na fakt, że ich stosowanie wzmacnia i buduje połączenia nerwowe pomiędzy półkulami mózgowymi, uczy samodyscypliny i koncentracji oraz szybkiego przetwarzania informacji. Na deficyt tych właśnie sprawności wśród uczniów niejednokrotnie skarżą się nauczyciele przedmiotów przyrodniczych, wskazując też na ograniczone możliwości kształtowania kultury naukowej u uczniów, zanurzonych w kulturze masowej internetu.

Dużo mówi się o kompetencjach przyszłości, takich jak komunikacja, kooperacja, krytyczne myślenie i kreatywność (4K), zapominając o tym, że można je kształtować za pomocą mediów, zarówno najnowszych, jak i tradycyjnych. Celowe ich wykorzystanie w procesie edukacyjnym i kreatywność w tym zakresie pozostaje w gestii nauczycieli.

Podstawa kształcenia ogólnego, jako dokument obowiązkowy i podstawowy w pracy nauczycieli, to tylko minimum i rama koncepcyjna do realizacji programu kształcenia. Przypominamy o tym w kontekście publikowanych materiałów, zachęcając do szerszego spojrzenia na umiejętności uczniów i ich integralny rozwój. Autorzy tekstu o sorobanie podkreślają:

Chodzi o doskonalenie umysłu i ciała, kształtowanie inteligencji i wrażliwości, poczucia estetyki, osobistej odpowiedzialności i duchowości. Może się to dokonywać dzięki stałemu dostarczaniu drogowskazów intelektualnych, które pomogą każdemu zrozumieć otaczający świat i czuć się jego odpowiedzialnym i rzeczywistym uczestnikiem¹.

Autorzy i Redakcja wyrażają nadzieję, że edukacja biologiczna i środowiskowa nie pozostanie zamknięta w swoich dyscyplinach przedmiotowych, a kreatywni i innowacyjni nauczyciele znajdą drogi komunikacji z uczniami, aby poprzez współpracę i zaangażowanie rozwijać myślenie holistyczne, nie niszcząc przy tym ducha krytycyzmu i możliwości wielokierunkowego rozwoju uczniów.

W niniejszym numerze kontynuujemy cykl „Poznaj – Polubisz”, tym razem odpowiadając na zapotrzebowanie tematyczne zgłoszone przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie kształcenia społeczno-przyrodniczego. Ptaki to bowiem jedne z najwcześniej rozpoznawanych przez dzieci zwierząt, szeroko prezentowane na rycinach i zdjęciach w podręcznikach szkolnych dla klas 1–3. Ten etap szkolnej edukacji pozostaje dzisiaj najbardziej zbieżnym z założeniami edukacji holistycznej. Warto to kontynuować i poszukiwać sposobów na ich urzeczywistnienie w kształceniu formalnym i nieformalnym.

Katarzyna Potyrała
redaktor naczelna

¹ Sieńkowski, K., Wołkiewicz, A. (2022). Soroban. Konteksty. Teoria. Praktyka. Siedlce: Wydawnictwo Akademia Sorobanu.